

Sygn. akt *XVII AmA 20/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 sierpnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska</i>
Protokolant –	Sekretarz sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 27 lipca 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) z siedzibą w S.

przeciwko *Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania (...) z siedzibą w S. od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 14 grudnia 2019 r. Nr (...)

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od (...) Z siedzibą w S. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Malinowska

XVII AmA 20/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 grudnia 2019 r. wydaną w sprawie (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) oraz stosownie do art. 33 ust. 4 - 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie przedsiębiorcy (...) z siedzibą w S., polegające na stosowaniu nieuczciwej praktyki rynkowej, w postaci założenia, prowadzenia i propagowania systemu promocyjnego typu piramida, o której mowa w art. 7 pkt 14 w zw. z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. o,z 2017r. poz. 2070), poprzez założenie, prowadzenie i propagowanie sieci Niezależnych Przedstawicieli, zwanej (...), wynagradzanych w oparciu o opracowany tzw. Plan Wynagrodzeń (...), który to system uzależnia wynagrodzenie lub inne korzyści materialne otrzymywane przez jego uczestników przede wszystkim od wprowadzenia innych

konsumentów do systemu, a nie od sprzedaży produktów, co wyczerpuje przesłanki art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechanie stosowania tej praktyki.

II. Na podstawie art. 103 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) nadał decyzji w zakresie pkt I sentencji rygor natychmiastowej wykonalności.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciążył przedsiębiorcę (...) z siedzibą w S. kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 77 zł i zobowiązał do zwrotu tych kosztów Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

IV. Na podstawie art. 26 ust. 2 w związku z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) zobowiązał przedsiębiorcę (...) z siedzibą w S. do usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez:

1) przekazanie każdemu konsumentowi, który dokonał zakupu jakiegokolwiek licencji i został Niezależnym Przedstawicielem sieci (...), następującej informacji:

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 14 grudnia 2019 r. nr (...) (...) z siedzibą w S. informuje, że stosowała praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegającą na stosowaniu nieuczciwej praktyki rynkowej, w postaci założenia, prowadzenia i propagowania systemu promocyjnego typu piramida, o której mowa w art. 7 pkt 14 w zw. z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2017r. poz. 2070), poprzez założenie, prowadzenie i propagowanie sieci Niezależnych Przedstawicieli, zwanej (...), wynagradzanych w oparciu o opracowany tzw. Plan Wynagrodzeń (...), który to system uzależnia wynagrodzenie lub inne korzyści materialne otrzymywane przez jego uczestników przede wszystkim od wprowadzenia innych konsumentów do systemu, a nie od sprzedaży produktów. Decyzja Prezesa Urzędu nr (...) z dnia 14 grudnia 2019 r. dostępna jest pod adresem (...)uprzejmie informuję, że w związku z zakupem licencji istnieje możliwość złożenia wniosku o dokonanie zwrotu części uiszczonej opłaty za licencje, pozostałej po potrąceniu dotychczas wypłaconego wynagrodzenia Niezależnemu Przedstawicielowi. Wniosek należy przesłać pocztą na adres:[Przedsiębiorca uzupełni adres] lub drogą mailową na adres: [Przedsiębiorca uzupełni adres mailowy] wraz z podaniem numeru rachunku.”;

2) dokonanie zwrotu – w ramach przysporzenia konsumentowi – części uiszczonej opłaty za licencje, pozostałej po potrąceniu wynagrodzenia wypłaconego danemu konsumentowi, który nabył licencję. Ww. zwrotu (...) z siedzibą w S. dokona w terminie 30 (trzydziestu) dni od złożenia ww. wniosku konsumenta w tej sprawie.

(decyzja k. 5-14)

Powód (...) z siedzibą w S. wniósł odwołanie od tej decyzji zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

1. naruszenie art. 7 pkt 14 w zw. z art. 4 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym poprzez jego bezpodstawne zastosowanie;

2. Art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ze względu na brak naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy;

3. Art. 26 ust. 2 w zw. z art. 26 ust. 1 uokik ze względu na brak jakichkolwiek trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów;

4. Zasady praworządności (art. 6 i 7 kpa w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) poprzez ewidentne zaniechanie czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, pomijając interes społeczny i słuszny interes obywateli;
5. Zasady prawdy obiektywnej (art. 7 i 77 § 1 kpa w zw. z art. 83 uokik) poprzez brak działania Prezesa UOKiK z zachowaniem zasady zaufania obywatela do Państwa, czy pogłębianiem świadomości i kultury prawnej obywateli;
6. Art. 75 kpa w zw z art. 83 uokik poprzez bezpodstawne pominięcie wyjaśnień strony, co do okoliczności zaprzestania działalności w dniu 30 listopada 2018 r.;
7. Art. 78 kpa w zw. z art. 83 uokik poprzez pominięcie dowodu w postaci pisma przedsiębiorcy z dnia 30 lipca 2019 r. na okoliczność definitywnego zaprzestania działalności, braku ofert jakichkolwiek produktów i usług i braku działających w imieniu przedsiębiorcy jakichkolwiek niezależnych przedstawicieli;
8. Art. 80 kpa w zw. z art. 83 uokik poprzez stronniczą i skrajnie nieobiektywną ocenę dowodów, podczas gdy z materiałów zgromadzonych w sprawie jasno wynika, że przedsiębiorstwo w żaden sposób nie naruszyło interesu publicznego, nie naruszyło żadnych norm prawnych ani dobrych obyczajów, w żaden sposób nie stosowało nieuczciwej praktyki rynkowej, ani nie naruszyło zbiorowego interesu konsumentów.

Zarzucając powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania, ewentualnie o uchylenie decyzji przekazanie sprawy do rozpoznania organowi I instancji oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

(odwołanie k. 15-35)

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów procesu.

(odpowiedź na odwołanie k. 91-95)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

CL Singapore (...) LTD z siedzibą w S. jest prywatną spółką z ograniczoną odpowiedzialnością zarejestrowaną w dniu 7 czerwca 2016 r. w Urzędzie Regulacyjnym Rządu S. dla księgowości i Biznesu pod nr (...). Jej udziałowcem jest spółka (...) z siedzibą w Z.. Przedmiotem działania powoda jest tworzenie innego typu oprogramowania i programowanie gdzie indziej niesklasyfikowane

(dane z (...) rejestru firm i spółek k. 208-210 akt adm.).

Powód zajmuje się m.in. dystrybucją licencji, na podstawie których użytkownicy uzyskują dostęp do technologii blockchain oraz otrzymują tzw. cykle (tokeny) dające uprawnienia do nabywania usług i towarów oferowanych przez (...), w tym do nabycia jednostek kryptowaluty (...). Powód organizuje i zarządza również globalną siecią niezależnych przedstawicielstw określaną jako (...).

(pismo k. 14 akt adm.)

Spółka (...) organizuje różnego rodzaju konferencje promujące kryptowaluty, w tym (...) oraz oferowane licencje. W okresie ok. 1,5 roku od rejestracji Spółka zorganizowała, w różnych częściach świata 7 konferencji/wydarzeń promujących jej działalność oraz kryptowalutę (...), w tym również w Polsce. W dniu 24 czerwca 2017 r. w hali (...) W. odbyło się seminarium dotyczące kryptowalut, zaś w dniu 4 listopada 2017 r. seminarium w Centrum Targowo-Kongresowym przy (...) w W. odbyło się seminarium. Udział w seminariach był odpłatny, a wpłaty przeznaczone były na pokrycie kosztów danej imprezy.

(okoliczności niezaprzeczone, pismo k.12, 60 akt adm.)

Oferta Spółki kierowana jest do wszystkich zainteresowanych, w tym konsumentów. Aby zostać członkiem (...) i korzystać z produktów i usług oferowanych przez system potencjalny użytkownik (licencjobiorca) musi uzyskać Licencję. Każdy Licencjobiorca musi mieć ukończone 18 lat. Aby skorzystać z oferty Przedsiębiorcy należy zarejestrować się na stronie (...) przekazując swoje dane (personalna, adres email). Przy rejestracji należy podać nazwę aktualnego uczestnika projektu (osobę polecającą), zwaną „sponsorem”. Pod pojęciem sponsor należy rozumieć Niezależnego Przedstawiciela. Po rejestracji nowy użytkownik zostaje przekierowany na stronę, gdzie może dokonać zakupu licencji. Umowy zawsze zawierane są pomiędzy przedsiębiorcą (...), a danym nabywcą licencji. Sponsor nie jest sprzedawcą licencji. Do czerwca 2018 r. Sprzedano ok. 100.000 licencji.

(pismo k. 14, regulamin k. 94 akt adm.)

Przedsiębiorca oferuje 6 rodzajów licencji, tj.:

- (...), cena brutto 100 euro (w związku z zakupem nabywca otrzymuje 1.100 cykli + 330 cykli Bonus),
- (...), cena brutto 500 euro (w związku z zakupem nabywca otrzymuje 5.500 cykli + 1.650 cykli Bonus),
- (...), cena brutto 2.000 euro (w związku z zakupem nabywca otrzymuje 24.000 cykli + 7.200 cykli Bonus),
- (...), cena brutto 5.000 euro (w związku z zakupem nabywca otrzymuje 65.000 cykli + 19.500 cykli Bonus),
- (...), cena brutto 12.500 euro (w związku z zakupem nabywca otrzymuje 225.000 cykli + 67.500 cykli Bonus),
- (...), cena brutto 25.000 euro (w związku z zakupem nabywca otrzymuje 325.000 cykli + 97.500 cykli Bonus).

Płatności za licencje dokonywane są w Euro, kryptowalucie (...) lub za pomocą bonów podarunkowych ((...)). Bon podarunkowy to kod podarunkowy. W celu przekazania tego kodu osobie trzeciej, przekazujący musi w pierwszej kolejności dokonać wpłaty tytułem płatności za daną licencję, bowiem płatność za licencję zawsze musi być dokonana z góry. Osoba trzecia wprowadzając przekazany jej kod do systemu może otrzymać licencję, już wcześniej opłaconą. W związku z zakupem licencji zawierana jest Umowa Licencyjna. Za wpłacone za nabycie licencji środki, nabywca otrzymuje ilość cykli, którymi miał mieć możliwość płacenia za usługi i produkty oferowane przez (...). Usługa ta nie została wdrożona w praktyce. Możliwy jest także zakup waluty (...). Zgodnie z umową licencji jest ona zawierana na czas nieokreślony. Po wykorzystaniu wszystkich cykli dotychczasowy użytkownik, jeżeli planuje nadal korzystać z usług (...), musi zawrzeć nową umowę zakupu licencji, o dowolnie wybranej wartości. Aby jednak korzystać z licencji niezbędne jest również nabycie W. W.. (...) to wirtualny portfel, w którym przechowywane są cykle uzyskane po zakupie licencji. W. to portfel typu hardware, czyli urządzenie elektroniczne, podłączone do komputera za pomocą USB, które umożliwia dokonanie bezpiecznej autoryzacji użytkownika wirtualnego portfela W.. Jest to urządzenie dostarczane Spółce przez firmę (...). Koszt/cena urządzenia to 60 euro. Opłata za urządzenie może być dokonywana w Euro lub (...). Opłata to cena za urządzenie plus koszty dostawy.

(okoliczności niezaprzeczone, pismo k. 14-17, licencja k. 26-51, pismo k.60-86, regulamin k. 94-112 akt adm.)

Każdy użytkownik (...) może zdecydować, czy będzie jedynie posiadaczem licencji, czy też zostanie dodatkowo przedstawicielem Spółki. Niezależni Przedstawiciele to niezależny przedstawiciel z licencją, czyli osoba która kupiła licencję i dodatkowo chce być przedstawicielem oraz niezależny przedstawiciel zaangażowany w Promocję, który nie posiada wykupionej licencji. Aby zostać Niezależnym Przedstawicielem należy się zarejestrować, uiścić opłatę wpisową w wysokości 49 Euro (opłata może być uiszczona wyłącznie w walucie Euro lub (...)) oraz stosować i przestrzegać przepisów regulujących warunki uczestnictwa. Taka osoba musi się zarejestrować na stronie (...) jako użytkownik, a następnie przejść odrębny proces rejestracji dotyczący Niezależnych Przedstawicieli. Niezależny Przedstawiciel ma prawo pozyskiwania nabywców licencji, jak i innych osób w charakterze Niezależnych Przedstawicieli i włączania ich w strukturę (...). Przedstawiciel składa elektroniczne oświadczenie, że z chwilą uzyskania statusu niezależnego przedstawiciela staje się on członkiem globalnej sieci niezależnych przedsiębiorców sprzedających licencje na rzecz

Spółki (...) Niezależni Przedstawiciele są wynagradzani zgodnie z zasadami ustalonymi w Planie Wynagrodzeń (...) / System Wynagradzania z tytułu doprowadzenia do sprzedaży licencji osobom polecanym. Przedstawiciele nie sprzedają produktów (...) (licencji) bezpośrednio. Sprzedaż licencji dokonywana jest w drodze zawarcia umowy licencyjnej pomiędzy (...) a danym klientem/nabywcą licencji.

Zgodnie z Planem Wynagrodzeń, Niezależni Przedstawiciele otrzymują bonus od sprzedaży bezpośredniej, zwany prowizją z tytułu bezpośredniej sprzedaży licencji na rzecz nabywcy. Nabywają również uprawnienia do cotygodniowych bonusów opartych na sprzedaży stworzonych przez nich systemów binarnych oraz ich drzewa rekrutacyjnego.

Prowizja to % od sprzedaży bezpośredniej, a Premia to bonus za stworzenie zespołu, który spełnia warunki z Planu Wynagrodzenia (bonus binarny oraz matching bonus).

(licencja k. 26-52, regulamin k. 94-112, plan wynagrodzeń k. 113-116 akt adm.)

Aby zostać uczestnikiem struktury, potencjalny Licencjodawca i/lub Niezależny Przedstawiciel musi zostać zarekomendowany przez osobę już zarejestrowaną w sieci/systemie tzw. sponsora, aby umożliwić tej osobie (sponsorowi) uzyskanie wynagrodzenia za jej działanie. Po rejestracji nowy użytkownik zostaje umieszczony w dwóch strukturach organizacyjnych: (...) Binarnym i (...) Rejestracji Osoby Wprowadzającej (Sponsora). Są to dwa zespoły sprzedażowe. Rejestracja w (...) Rejestracji następuje automatycznie, natomiast w (...) Binarnym to sponsor/ Niezależny Przedstawiciel „ręcznie” umieszcza wprowadzaną osobę, wybierając odpowiednią „nogę” Drzewa. (...) Rejestracji Służy do ustalenia prowizji oraz premii (...). Każdy nowy użytkownik lub nowy Niezależny Przedstawiciel, którego pozyskał sponsor jest umieszczany na pierwszym poziomie Drzewa Rejestracji tego sponsora. Z kolei każdy nowy pozyskany przez kogoś z pierwszego poziomu zostanie umieszczony na drugim poziomie tego drzewa. Dalej, każdy kto zostanie pozyskany przez osoby z drugiego poziomu zostanie umieszczony na trzecim poziomie itd. Każdy sponsor posiada także drzewo Binarne. (...) Binarne składa się z dwóch „nóg”: lewej i prawej. Sponsor może przypisać nowych, których pozyskał do systemu, do jednej z tych „nóg”. (...) Binarne służy do określenia Bonusu Binarnego Niezależnego Przedstawiciela. W (...) Binarnym pod każdym użytkownikiem znajdują się tylko dwie wolne pozycje. Ponadto, pojedynczy polecający (sponsor) nie może umieścić dwóch Niezależnych Przedstawicieli bez licencji, jednego pod drugim, czyli jeden z nich musi mieć wykupioną licencję. W Systemie Wynagrodzenia występują bonusy: Bonus od sprzedaży bezpośredniej/prowizja, Bonus Binarny, (...). Warunki uzyskania tych bonusów szczegółowo określone są w tym systemie i uzależnione są przede wszystkim od wartości licencji sprzedanych nowym licencjodawcom, wolumenu sprzedaży.

(plan wynagrodzeń k. 113-116 akt adm.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dokumentów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron niniejszego postępowania. Sąd pominął wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych K. B., R. M., T. K. na okoliczności czy powstanie i dystrybucja waluty (...) naruszała, czy powodowała zagrożenie zbiorowych interesów konsumentów z uwagi na to, że dowód ten jest nieprzydatny do wykazania tego faktu; kwestia ta podlega ocenie Sądu na podstawie całokształtu okoliczności niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Niniejsza sprawa dotyczyła możliwości kwalifikacji zachowań powoda, opisanych w zaskarżonej decyzji, jako wypełniających dyspozycję art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przy czym przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności nieuczciwe praktyki

rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. W ustępie 3 przywołanego przepisu wskazano jednocześnie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

W rozpatrywanej sprawie nie budziło wątpliwości, że powodowa Spółka jest spółką prawa (...) zarejestrowaną w Rejestrze firm i spółek (...) wykonując działalność gospodarczą w sposób zorganizowany i ciągły jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy oikik. Ponadto dodać należy, że art. 1 ust. 2 uokik, stanowi, że ustawa reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów jeżeli te praktyki wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa ma więc zastosowanie do praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów podlegających zakazom podejmowanych zarówno przez polskich, jak i zagranicznych przedsiębiorców, jeżeli ich działania (zaniechania) wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium RP, nawet jeżeli zostały one podjęte poza granicami państwa. Postępowanie w stosunku do powoda prowadzone przez Prezesa UOKiK znajduje umocowanie w powyżej przywołanym przepisie.

W ocenie Sądu nie budziło również wątpliwości, że powód wykonuje działalność gospodarczą w obrocie z konsumentami. Oferta uczestnictwa w (...) kierowana jest do każdej zainteresowanej osoby. Licencjobiorcą może zostać każdy, jeżeli ukończył 18 lat. Powód potwierdzał w pismach kierowanych w toku postępowania administracyjnego, że osoby nabywające licencję są konsumentami. (np. k. 15). O możliwości zakupu licencji przez konsumentów świadczą także zapisy licencji (pkt 21.3, 21.4) Nawet jeśli w trakcie współpracy konsumenci decydowali się na otwieranie własnej działalności gospodarczej, to licencję nabywali jako konsumenci.

Pozostawała do rozstrzygnięcia kwestia, czy działania strony powodowej, opisane w stanie faktycznym sprawy, są bezprawne (tj. sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami) i czy naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

O bezprawności w rozumieniu powołanego przepisu możemy mówić, gdy zachowanie przedsiębiorcy – czyli jego działanie, jak również zaniechanie – jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, przy czym te ostatnie zostały wprost wskazane w ustawie. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc niezależna jest od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość istnienia naruszeń. Bezprawność jest także niezależna od wystąpienia szkody. Bezprawne praktyki muszą być ponadto wymierzone w zbiorowe interesy konsumentów, czyli odnosić się do obecnych, przyszłych i potencjalnych konsumentów, a więc naruszać prawa nieograniczonej, bliżej nieokreślonej liczby konsumentów. Interes, który jest chroniony owym przepisem, to interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta, które zostały uznane przez ustawodawcę za godne ochrony (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 13 lipca 2006r., sygn. akt III SZP 3/06, OSNP 2007, nr 1-2, poz. 35).

Rację ma pozwany, że w niniejszej sprawie działania Spółki mogły dotyczyć każdego konsumenta, nie tylko zarejestrowanych uczestników sieci (...), ale także nieograniczonego kręgu konsumentów z uwagi na fakt, że oferta przystąpienia do systemu kierowana była do nieograniczonego kręgu odbiorców. Działanie Spółki nie dotyczyło zatem interesów poszczególnych osób, lecz szerokiego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna. Zgodzić należy się zatem z Prezesem UOKiK, że działania powoda wskazują na naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 upnpr, praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzeczne z prawem kodeksu dobrych praktyk (art. 4 ust. 2 upnpr).

Zgodnie zaś art. 7 pkt 14 upnpr, nieuczciwymi praktykami rynkowymi w każdych okolicznościach są następujące praktyki rynkowe wprowadzające w błąd: (...) zakładanie, prowadzenie lub propagowanie systemów promocyjnych typu piramida, w ramach których konsument wykonuje świadczenie w zamian za możliwość otrzymania korzyści

materialnych, które są uzależnione przede wszystkim od wprowadzenia innych konsumentów do systemu, a nie od sprzedaży lub konsumpcji produktów.

Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady ("Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych") z dnia 11 maja 2005 r. (Dz.Urz.U.E.L Nr 149, str. 22)

nie definiuje pojęcia piramidy.

W wyroku z 3 kwietnia 2014 r., (...), C-515/12, EU:C:2014:211, TSUE dokonał interpretacji przesłanek, które pozwalają na identyfikację systemu promocyjnego typu piramida. Trybunał wskazał (pkt 20), że zakaz obejmujący systemy promocyjne typu „piramida” opierają się na trzech przesłankach:

- 1) promocja zasadza się na obietnicy, że konsument będzie miał możliwość osiągnięcia korzyści ekonomicznej;
- 2) realizacja obietnicy zależy od przystąpienia do systemu innych konsumentów;
- 3) większość dochodów pozwalających sfinansować obiecane konsumentom wynagrodzenie nie jest wynikiem rzeczywistej działalności gospodarczej.

Zakaz ujęty w pkt 14 załącznika I do dyrektywy 2005/29/WE należy, zdaniem Trybunału, interpretować w taki sposób, że system promocyjny typu „piramida” stanowi praktykę handlową uznawaną za nieuczciwą w każdych okolicznościach tylko wówczas, gdy system taki wymaga od konsumenta świadczenia finansowego, niezależnie od jego wysokości, w zamian za możliwość otrzymania wynagrodzenia, które jest uzależnione przede wszystkim od wprowadzenia innych konsumentów do systemu, a nie od sprzedaży lub konsumpcji produktów.

Powód stworzył system promocyjny (...), który był promowany poprzez liczne konferencje i seminaria organizowane w różnych częściach świata, w tym w Polsce. (...) to sieć oparta na systemie poleceń. Aby zostać jej uczestnikiem potencjalny Właściciel Licencji lub Niezależny Przedstawiciel musi zostać zarekomendowany przez osobę już zarejestrowaną w sieci. Na szczycie struktury znajduje się podmiot prowadzący system czyli powód, który uzyskuje korzyści majątkowe z działania tego systemu. Poniżej Niezależni Przedstawiciele, którzy budują strukturę poprzez umieszczanie osób zwerbowanych na kolejnych, niższych szczeblach hierarchii i uzyskują korzyści po spełnieniu określonych warunków, ustalonych w Planie Wynagradzania (...).

System promocyjny Plan Wynagrodzeń (...) służy rozwojowi tej sieci w ten sposób, że osoby zaangażowane w rozbudowę systemu były w odpowiedni sposób wynagradzane za działania w kierunku propagowania systemu (...), udziału w nim nowych członków i dokonywanie określonych wydatków na zakup licencji. System był zbudowany jako struktura, w której osoba wprowadzająca nowych uczestników tzw. sponsor, za swoje działania uzyskiwał stosowne wynagrodzenie. Konsument mógł zostać Niezależnym Przedstawicielem i zbudować własną strukturę sprzedaży licencji. Sposób wynagradzania za wprowadzanie nowych członków przez Niezależnych Przedstawicieli określony był w Planie Wynagrodzeń (...). Decydując się na przystąpienie do systemu (...) konsumenci mogli albo wyłącznie nabyć licencję o określonej wartości, która stanowiła ich świadczenie na rzecz systemu, albo z nabytą licencją lub bez licencji zostać Niezależnymi Przedstawicielami pozyskującymi nowych członków. Głównym celem funkcjonowania struktury było pozyskiwanie środków poprzez sprzedaż licencji, a to było możliwe poprzez sieć przedstawicieli, którzy werbowali nowych chętnych, albo do bycia przedstawicielami, albo do zakupu licencji. System zbudowany był w taki sposób, że nie było możliwe umieszczanie w nim wyłącznie nowych przedstawicieli, konieczne było wprowadzanie osób, które realizowały świadczenie w postaci wpłaty środków na zakup licencji. Od wysokości tego świadczenia (wartości licencji) uzależnione było wynagrodzenie osoby werbującej nowego uczestnika wykupującego licencję. Cena zależności od rodzaju licencji, wynosi od 100 do ponad 25.000 euro. Licencja to umowa o korzystanie z technologii (...).

Zgodnie z pkt 1 i 3 umowy licencji (...) w zamian za opłatę za licencję licencjobiorca otrzymuje jednostki pojemności przechowywane w portfelu (...) tzw. cykle, którymi może płacić za nabywane usług oferowanych przez sprzedawcę licencji. Usługi te były niemal wyłącznie w fazie planów i testów. Przedsiębiorca nie wskazał w trakcie postępowania administracyjnego jakie produkty i usługi oferuje w ramach nabytych licencji. Ostatecznie poinformował Prezesa UOKiK, że nie oferuje żadnych produktów ani usług. (pismo k. 60, 269 akt adm.)

Również dostępne w ramach licencji „monety” kryptowaluty (...) nie stanowią żadnej wymiernej korzyści dla konsumenta, bowiem przedsiębiorca nie umożliwia regulowania jakichkolwiek zobowiązań na rzecz Spółki tą walutą. Wpłacając daną ilość euro, nabywca otrzymuje zatem obietnicę dostępu do zdefiniowanych przez przedsiębiorcę usług, które nie są jednak obecnie wykonywane, ani też nie ma żadnej pewności czy i kiedy te usługi będą udostępnione licencjobiorcom.

Przedstawiciele nie sprzedają licencji (...) bezpośrednio, sprzedaż ta dokonywana jest w drodze zawarcia umowy licencyjnej, pomiędzy (...), a danym nabywcą licencji. Niezależny Przedstawiciel nie jest stroną tej umowy. Zajmuje się oni jedynie „polecaniem” nabycia licencji innym osobom. Rację ma zatem pozwany wskazując na to, że Przedstawiciele nie są w sposób bezpośredni wynagradzani od sprzedaży, bowiem jej nie dokonują. Natomiast wysokość wynagrodzenia przedstawiciela określona jest w oparciu o wartość wykupowanej licencji przez osobę, która została przez niego zachęcona do zakupu.

Sąd podziela zatem stanowisko Prezesa UOKiK, że należy uznać za udowodnione, że opisana w pkt I rozstrzygnięcia niniejszej decyzji praktyka (...) z siedzibą w S. stanowi system promocyjny zakazany w art. 7 pkt 14 upnpr bowiem jego promocja zasadza się na obietnicy, że konsument będzie miał możliwość osiągnięcia korzyści ekonomicznej; realizacja obietnicy zależy od przystąpienia do systemu innych konsumentów; większość dochodów pozwalających sfinansować obiecaną konsumentom wynagrodzenie nie jest wynikiem rzeczywistej działalności gospodarczej.

Sąd podziela także stanowisko Prezesa UOKiK, że powód nie wykazał zaprzestania stosowania praktyki w trakcie postępowania administracyjnego, nie uczynił także tego w trakcie postępowania sądowego zasadne zatem było wydanie decyzji w oparciu o art. 26 ust. 1 uokik.

Zasadne było także nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 103 uokik. W ocenie Sądu przemawiał za tym ważny interes konsumentów bowiem działania przedsiębiorcy objęte były tzw. czarną listą nieuczciwych praktyk handlowych zdefiniowanych w art. 7 upnpr i rację ma pozwany twierdząc, że praktyki te stanowią esencję nieuczciwości praktyk rynkowych związanych z wpływaniem na decyzje konsumentów poprzez wprowadzenie ich w błąd co do oferty/produktu.

Zgodnie z art. 26 ust. 2 w związku z art. 26 ust. 1, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu lub w przypadku stwierdzenia przez Prezesa Urzędu zaniechania stosowania praktyki, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.

Środki zastosowane w decyzji spełniają przede wszystkim funkcję informacyjną są adekwatne i proporcjonalne do stwierdzonego naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Zasadne także było nakazanie dokonania zwrotu części uiszczonych opłat za licencje, pozostałej po potrąceniu wynagrodzenia wypłaconego danemu konsumentowi, nabywcy licencji.

Sąd nie podzielił także pozostałych zarzutów podniesionych w odwołaniu.

Odnośnie do zarzutów naruszenia przepisów postępowania administracyjnego Sąd Okręgowy podziela utrwalone w judykaturze stanowisko, iż zasadniczo tego typu zarzuty są nieskuteczne przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ponieważ Sąd ten nie może ograniczyć sprawy wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowania sądowe. Celem postępowania nie jest przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego, ale merytoryczne

rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. Postępowanie sądowe przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest postępowaniem kontradiktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy zebrany w postępowaniu administracyjnym, co nie pozbawia jednak stron możliwości zgłoszenia nowych twierdzeń faktycznych i nowych dowodów, według zasad obowiązujących w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych. Sąd antymonopolowy jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, w tym wypadku Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, według reguł kontradiktoryjnego postępowania cywilnego, a nie sądem legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowo-administracyjnym. Tylko takie odczytanie relacji pomiędzy postępowaniem administracyjnym i postępowaniem sądowym może uzasadniać dokonany przez racjonalnego ustawodawcę wybór między drogą postępowania cywilnego i drogą postępowania sądowo-administracyjnego dla wyjaśnienia istoty sprawy (por. np.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 r., sygn. akt III CRN 120/91; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 r., sygn. akt I CKN 265/98; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 r., sygn. akt I CKN 351/99; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2001 r., sygn. akt I CKN 1036/98; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 r., sygn. akt III SZP 2/05). Sąd Okręgowy uznaje, że nawet gdyby przyjąć, że w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych, to zarzuty w tym zakresie nie mogą być skuteczne, o ile uchybienia te mogą być sanowane w toku postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, bowiem tutejszy Sąd zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym. Sąd nie podzielił zarzutów naruszenia art. 6, 7, 75, 77, 78, 80 kpa w zw. z art. 83 uokik. Powód na każdym etapie postępowania administracyjnego miał możliwość zgłaszania dowodów, miał także dostęp do akt postępowania, odmowa dostępu nastąpiła już po wydaniu decyzji i miała miejsce z uwagi na brak prawidłowego pełnomocnictwa. Prezes UOKiK przeprowadził postępowanie w sposób obiektywny, dokonał wnikliwych ustaleń i wydając decyzję umotywowaną ją w sposób prawidłowy.

Prezes UOKiK ustalenia dotyczące funkcjonowania systemu przeprowadził w dużej mierze w oparciu o wyjaśnienia powoda złożone w jej pismach (k. 14 i 60 akt adm.), a także przedstawionych w załączeniu do nich dokumentach. Informacje uzyskane od innych podmiotów w tym Stowarzyszenia (...) zostały należycie zweryfikowane i znajdują oparcie w tej dokumentacji i wyjaśnieniach, które przedstawił sam powód. Rację ma pozwany, że w decyzji nie zakwestionowano istnienia i funkcjonowania waluty (...) i dopuszczalności nabycia jej przez nabywców licencji, w decyzji natomiast zasadnie wskazano, że możliwość nabycia kryptowaluty nie stanowiła dla nabywcy żadnej wymiernej korzyści, bowiem nie miał on możliwości regulowania jakichkolwiek zobowiązań na rzecz spółki tą walutą. Prezes UOKiK ze wskazanych powyżej względów zakwestionował zasadę funkcjonowania systemu promocyjnego (...), który ma charakter piramidy finansowej. Podnoszona w odwołaniu możliwość korzystania przez uczestników z funkcjonalności najnowszej generacji technologii blockchain, połączonych platform i kilkunastu dodatkowych usług w tym także otrzymania proporcjonalnej do wkładu ilości jednostek kryptowaluty w dalszym ciągu nie została wypełniona żadną treścią, która mogłaby być potraktowana jako ekwiwalentna korzyść w zamian za kwotę uiszczoną za nabycie licencji, bowiem konsument nabywał jedynie obietnicę korzyści, która nie została zmaterializowana. Rację ma pozwany, że organizacja sieci (...) nie opierała się na systemie marketingu wielopoziomowego, głównym celem systemu nie była sprzedaż produktów w systemie sprzedaży bezpośredniej lecz uzyskanie wpłaty za produkt w postaci licencji od osób namawianych do udziału w systemie przez przedstawicieli. W systemie (...) prowizje opierają się wyłącznie na wpłatach kolejnych osób, nie na obrocie ze sprzedaży fizycznych towarów czy usług. Podstawą wynagrodzenia nie były marże od sprzedanych produktów tylko system poleceń i rekrutacja kolejnych uczestników w powiązaniu z zakupem licencji, co umożliwiało przedstawicielom uzyskanie wynagrodzenia de facto z wpłat kolejnych uczestników.

Rację ma pozwany, że ciężar dowodu wykazania zaprzestania stosowania praktyki zgodnie z art. 27 ust. 3 uokik spoczywa na przedsiębiorcy, który w tym wypadku poza twierdzeniem nie przedstawił na tę okoliczność żadnych dowodów. Zastosowane środki zmierzające do usunięcia skutków naruszeń w postaci przekazania informacji i umożliwienie wniosku o dokonanie części uiszczonych opłat za licencję uznać należy za proporcjonalne i adekwatne

do stwierdzonych naruszeń. Rację ma pozwany wskazując na to, że nawet gdyby przyjąć, że doszło do zaprzestania stosowania praktyki możliwe byłoby zastosowanie tych środków na podstawie art. 27 ust. 4 uokik.

Z tych wszystkich względów, nie podzielając zarzutów zawartych w odwołaniu, na podstawie art. 479^{31a} § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie wobec braku podstaw do jego uwzględnienia.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o - wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. - zasadę odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że na koszty należne pozwanemu, jako stronie wygrywającej sprawę, złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, kreślonej w § 14 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Ewa Malinowska